

การบริหารการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

Management of Inclusive Education in Basic Education
in Muang Surin District
under Surin Primary Educational Service Area office 1

จรัสศรี เกิดเหมาะ¹, สุพจน์ แสงเงิน² และพิชัย สุริยะสุขประเสริฐ³

Jarastrai Kedmor¹, Supot Saeng-gnern² Pichai Suriyasookpasert³

คณะบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันรัชต์ภาคย์¹

Faculty Graduate School, Ratchapak Institute¹

E-mail: Boong.yim@gmail.com

Abstract

The objective of this study The objective of this study were to examine the management of inclusive education in basic educational institutions and to explore management guidelines for inclusive education based on respondents' work experience and educational qualifications. The sample consisted of 136 participants, including school administrators, teachers responsible for inclusive education, and special education assistants working with students with disabilities in the academic year 2024. The research instrument was a 5-point Likert scale questionnaire with a reliability coefficient of .961. Data were analyzed using percentage, mean, and standard deviation. The qualitative component was used to identify guidelines for inclusive education management, with data collected through semi-structured interviews. A purposive sampling method was employed to select 9 key informants, including school administrators, inclusive education teachers, and special education assistants. The interview questions focused on four key areas: students, learning environment, instructional activities, and instructional materials and tools. Analysis of data by Descriptive statistics and Content Analysis. The research results were found as follows; 1) The overall level of inclusive education management was rated at a high level. 2) Effective inclusive education management should give importance to all four key areas students, environment,

instructional activities, and educational tools to enhance the effectiveness of learning in schools in a practical and measurable manner.

Keywords: Inclusive Education Management ; Education Management; Disabled Children

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการบริหารการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และศึกษาหาแนวทางการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานและระดับวุฒิ การศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่รับผิดชอบงานการศึกษาพิเศษเรียนรวมและพี่เลี้ยงเด็กพิการ ปีการศึกษา 2567 จำนวน 136 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .961 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน โดยอาศัยข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีวิธีเลือก กลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบ กึ่งโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า 1) การบริหาร การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการพัฒนาการบริหาร การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องให้ความสำคัญทั้ง 4 ด้าน ทั้งด้านนักเรียน ด้าน สภาพแวดล้อม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านเครื่องมือ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลต่อการจัดการเรียนรู้ใน สถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมและดียิ่งขึ้น

คำสำคัญ : การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม; การจัดการศึกษา; เด็กพิการ

บทนำ

การศึกษาถือว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนามนุษย์ทั้งหลาย เพื่อบ่งบอกถึงคุณภาพของความเป็น ทรัพยากรมนุษย์ที่ดี ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ พัฒนาสังคมการเมือง และการพัฒนารากฐานที่สำคัญ ของการพัฒนาชาติ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 54 ว่า “รัฐต้องดำเนินการ ให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับ อย่างมีคุณภาพ โดยไม่ เก็บค่าใช้จ่า” และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 28/2559 เรื่อง ให้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 ปีโดย ไม่เก็บค่าใช้จ่า ได้มีคำสั่งไว้ในข้อ 3 ว่า “ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการจัด การศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 ปี ให้มีมาตรฐานและคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่า” (Ministry of Educatio, 2017)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้บุคคลมี สิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี เรื่องสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาในมาตรา 10 ระบุว่าจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทาง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การ สื่อสาร และการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพล ภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือ ด้อยโอกาสต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมี สิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบ

ความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง (Ministry of Education, 2002)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษมีทิศทางการพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ จึงมีนโยบายให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาเรียนรวม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่งจัดการศึกษาในรูปแบบการเรียนรวม โดยดำเนินการภายใต้โครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเรียนรวม เพื่อขยายโอกาสให้บุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทุกคนได้รับสิทธิและโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมโดยไม่เลือกปฏิบัติรวมถึงการสร้างโอกาสให้นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้พัฒนาตนเองร่วมกับนักเรียนทั่วไปในโรงเรียนอย่างมีคุณภาพและส่งเสริมการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมที่ประสบความสำเร็จมีประโยชน์ต่อนักเรียนทุกคน (Bureau of Special Education Administration, 2017)

การดำเนินงานจัดการเรียนรวมในปัจจุบัน โรงเรียนส่วนใหญ่ได้ประสบกับปัญหาต่างๆ เช่น ด้านบุคลากรมีปัญหาเกี่ยวกับครูขาดความรู้และขาดทักษะในการคัดกรอง อีกทั้งยังขาดความรู้และทักษะในเรื่องการวัดและประเมินผล รวมถึงผู้บริหาร และครูส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญอย่างจริงจัง ผู้ปกครองบางคนมีทัศนคติเชิงลบ ไม้มีความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ ไม่เปิดใจยอมรับว่าบุตรหลานมีแนวโน้มเป็นนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ทำให้การประสานความร่วมมือระหว่างครู และผู้ปกครองเพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปได้ยาก (Thamphunphisai, R, 2016)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ได้ดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในรูปแบบการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จนถึงปัจจุบัน จากการดำเนินการที่ผ่านมาพบว่าโรงเรียนยังประสบปัญหาใน ด้านต่างๆซึ่งเป็นอุปสรรคในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เรียนรวมกับเด็กปกติ เช่น ผู้บริหารและครูส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญอย่างจริงจังในเรื่องการจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ขาดการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กและมี การเปลี่ยนแปลง ผู้รับผิดชอบงานการจัดการเรียนรวมในระดับโรงเรียนบ่อยๆ สำหรับตำแหน่งพี่เลี้ยง เด็กพิการที่ได้รับจัดสรรมาให้เพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือครูการศึกษาพิเศษในการดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม พบว่ามีหลายโรงเรียนที่มอบหมายให้พี่เลี้ยงเด็กพิการทำงานผิดวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นสาเหตุสำคัญที่มีผลต่อความสามารถในการจัดการเรียนรวมในโรงเรียนซึ่งทำให้ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (Surin Primary Educational Service Area Office 1, 2024)

จากสภาพปัญหาดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้นผู้ศึกษาเป็นครูผู้รับผิดชอบงานการศึกษาพิเศษเรียนรวมในสถานศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษา แบบเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของผู้วิจัย เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยมาใช้เป็น ข้อมูลพื้นฐานให้กับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 นำไปใช้ในการพัฒนา ปรับปรุง การบริหารจัดการศึกษาตลอดจนใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมให้ได้ผลที่ยั่งยืนและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. เนื้อหาการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 ด้านนักเรียน องค์ประกอบที่ 2 ด้านสภาพแวดล้อม องค์ประกอบที่ 3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน องค์ประกอบที่ 4 ด้านเครื่องมือ (Chonlatanon, B, 2021)

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานการศึกษาพิเศษ เรียนรวมหรือพี่เลี้ยงเด็กพิการในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จำนวน 210 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานการศึกษาพิเศษเรียนรวมหรือพี่เลี้ยงเด็กพิการในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบตารางสำเร็จรูป เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan.1970:607-610 อ้างอิงจาก Silpcharu, T, 2017) และเทียบสัดส่วนได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 136 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีการจับฉลาก มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .961

2. **ข้อมูลเชิงคุณภาพ** ในการศึกษาครั้งนี้แหล่งข้อมูลหรือผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ กลุ่มเป้าหมายทางการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 โดยการใช้การสัมภาษณ์ เลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง โดย กำหนดคุณสมบัติ รวม 9 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน ครูที่รับผิดชอบงานการศึกษาพิเศษ 3 คน ครูพี่เลี้ยงเด็กพิการ 3 คน

ขอบเขตด้านพื้นที่

ศึกษาเฉพาะสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จำนวน 105 โรงเรียน

ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ ในระหว่างเดือน มิถุนายน ถึง กรกฎาคม 2568

ทบทวนวรรณกรรม

การบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ที่เกี่ยวกับ แนวคิด ทฤษฎีและผลงานการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา รายละเอียดที่เสนอตามลำดับ

การบริหารการศึกษา หมายถึง หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้านนับตั้งแต่ บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและคุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยม ตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีต่อบุคคล เพื่อให้บุคคลพัฒนาตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำรงชีวิตอยู่เหมาะสม (Klinsrisuk, L, 2015)

การศึกษาแบบเรียนรวม หมายถึง กระบวนการจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียนทุกคน ผ่านการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ วัฒนธรรมและชุมชน ตลอดจนลดการแบ่งแยกและการกีดกันกลุ่มใด ๆ ไม่ให้มีส่วนร่วมในการศึกษา (World Health Organization [WHO], 2025)

UNESCO (2016) ได้ให้ความหมายการศึกษาแบบเรียนรวม หมายถึง ระบบการศึกษาปกติซึ่งในโรงเรียนนั้นมีทั้งนักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอยู่ในชั้นเรียนเดียวกัน ได้รับการบริการทางการศึกษาตามความจำเป็นและความต้องการเพื่อให้นักเรียนสามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้โดยไม่คำนึงถึงความยากลำบากหรืออุปสรรคของผู้เรียน มีการจัดการเตรียมและวางแผนการศึกษาที่มีการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมด้วยอย่างเหมาะสมเพื่อคุณภาพการศึกษา

จากความหมายของการศึกษาแบบเรียนรวมที่นักการศึกษาได้ให้ความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการเรียนรวมคือ การจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้มีโอกาสเข้าเรียนในระบบการศึกษารวมกันกับนักเรียนปกติทั่วไป เพื่อให้ได้รับการศึกษาและได้รับความช่วยเหลือตาม ความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยให้นักเรียนทุกคนได้มีปฏิสัมพันธ์และทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันอย่างทั่วถึงทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้ได้เรียนรู้และอยู่รวมในสังคมอย่างปกติสุข ซึ่งสามารถจัดได้ตามความต้องการพิเศษและตามความสามารถของเด็กแต่ละคน โดยอาจจัดในหลายรูปแบบ และมีลักษณะการจัดที่แตกต่างกันโดยจะเป็นความร่วมมือและรับผิดชอบร่วมกันระหว่างครูทั่วไปและครูการศึกษาพิเศษในโรงเรียน เพื่อดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนบริการต่างๆ ให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในความดูแล

องค์ประกอบของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ซึ่งมีองค์ประกอบหลัก 4 ประการ เพื่อให้การเรียนรวมมีคุณภาพและประสิทธิภาพ โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านนักเรียน คือ ควรมีการเตรียมนักเรียนทั่วไป เพื่อให้เด็กเข้าใจการปฏิบัติหรือวิธีการช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ถูกต้องเหมาะสม มีเจตคติที่ดี ไม่ล้อเลียนและยอมรับความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

2. สภาพแวดล้อม คือ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ แบ่งออกได้ 2 ประการ คือ

2.1 การจัดห้องเรียนและที่นั่งเรียนรวม การจัดห้องเรียนไม่ว่าจะจัดเป็นชั้นเรียนพิเศษโดยเฉพาะ หรือจัดแบบให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนรวมกับเด็กปกติ โดยห้องเรียนหนึ่งจะมีจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษจำนวนไม่เกิน 3 คน หรือไม่เกิน 8-15 คนแล้วแต่กรณี ควรเป็นห้องที่ไม่มีเสียงรบกวนหรือมีเสียงรบกวนน้อยที่สุด เพราะเป็นการรบกวนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีปัญหาในการฟัง และทำให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาขาดสมาธิและความสนใจ

2.2 รูปแบบของการจัดห้องเรียน จัดเหมือนจัดให้กับนักเรียนปกติ คือ จัดให้มีโต๊ะครูไว้มุมใดมุมหนึ่งในห้องเรียน กระดานดำจัดไว้หน้าห้องเรียน กระดานป้ายนิเทศ แผนภูมิ แผนที่ รูปแบบต่างๆ ติดไว้ที่ผนังห้องเรียน โต๊ะเก้าอี้เรียน ความเหมาะสมกับวัยของเด็กและการจัดโต๊ะเรียนความจัดให้เหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน ตู้เก็บเอกสาร ตู้มือครู สื่อ อุปกรณ์แฟ้มข้อมูลประจำตัวเด็ก ที่วางสำหรับการประกอบกิจกรรม นอกจากนี้โรงเรียนควรจัดห้องเรียนซึ่งมีความจำเป็นสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น ห้องฝึกพูด ห้องเสริมวิชาการ เป็นต้น (Ministry of Education, 2024)

3. กิจกรรมการเรียนการสอน คือ กระบวนการทั้งหมดเกี่ยวกับการเรียนการสอนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนและโรงเรียน หมายรวมถึงการบริหารและและการใช้หลักสูตรเพิ่มเติมนอกจากนี้กิจกรรมยังหมายถึง การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนรายบุคคล (IIP) การตรวจสอบทางการศึกษา และเทคนิคการสอนพิเศษ

4. เครื่องมือ สิ่งต่างๆ ที่นำมาใช้ช่วยในการบริหารจัดการเรียนรวม เป็นการกำหนด ทิศทางในการปฏิบัติงาน การจัดสรรงบประมาณ การบริหารจัดการตามกฎกระทรวง การนาเทคโนโลยีมาใช้สำหรับคนพิการ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อทางการศึกษา ตารา บริการต่างๆ ที่ช่วยสนับสนุนการศึกษา และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา การจัดการเรียนการสอนโดยครู การศึกษาพิเศษ หรือผู้ที่ได้รับการอบรมตามหลักสูตรที่กระทรวงกำหนด (Arayawinyu,P & Loetsin, W,2021)

จากการทบทวนทฤษฎี/วรรณกรรม/แนวความคิด สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมเป็นวิธีหรือกระบวนการจัดการเรียนรู้อาร่วมกันให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษกับนักเรียนปกติทำให้นักเรียนเกิดการปฏิสัมพันธ์และส่งเสริมพัฒนาการในทุกด้านทั้งทางร่างกาย จิตใจ โดยคำนึงถึงความสามารถของแต่ละบุคคลที่สามารถปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพให้ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุขเพื่อการจัดการศึกษาที่เหมาะสมโดยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวมในโรงเรียนทั่วไป ได้รับการศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียนรายบุคคลและเพื่อช่วยให้โรงเรียนที่จัดการเรียนรวมได้พัฒนาการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Methods) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามด้านประสบการณ์ทำงานและระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาชั้น พื้นฐานในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) โดยกำหนดค่าคะแนน 5 ระดับค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ.961

สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ 1) หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) 2) หาค่าหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient) ของ Cronbach

สถิติพื้นฐาน ได้แก่ 1) ค่าความถี่ (Frequency) 2) ร้อยละ (percentage) 3) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และ 4) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการเสนอความคิดเห็นตามประเด็นข้อคำถามจากการสัมภาษณ์ดำเนินการวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยข้อความที่จะวิเคราะห์จัดประเด็นที่มีความหมายไปในทางเดียวกัน นำเสนอเชิงพรรณนาความเรียง

ผลการศึกษา

วัตถุประสงค์ที่ 1. ผลการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

ตารางที่ 1 ความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน และระดับการศึกษา

Table 1 Frequencies and Percentages of Respondents Classified by Work Experience and Educational Level

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์การปฏิบัติงาน		
น้อยกว่า 10 ปี	20	14.70
10 ปีขึ้นไป	116	85.30
รวม	136	100.00
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	21	15.40
ปริญญาตรี	35	25.70
สูงกว่าปริญญาตรี	80	58.80
รวม	136	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์การปฏิบัติงาน 10 ปีขึ้นไป จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 85.30 และน้อยกว่า 10 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 14.70 เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 58.80 รองลงมาคือ ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 25.70 และน้อยที่สุด คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 15.40

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

Table 2 Mean and standard deviation of inclusive education management of basic educational institutions in Mueang Surin District, Surin Primary Educational Service Area Office 1, overall and each side

การบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวม	n = 136		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านนักเรียน	4.47	0.40	มาก
2. ด้านสภาพแวดล้อม	4.48	0.44	มาก
3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	4.47	0.39	มาก
4. ด้านเครื่องมือ	4.39	0.38	มาก
รวม	4.45	0.35	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานการศึกษาพิเศษเรียนรวม และครูพี่เลี้ยงเด็กพิการ รวมทั้งสิ้นจำนวน 9 คน เพื่อสรุปผลวิเคราะห์ สังเคราะห์ จัดกลุ่มข้อมูลตามประเด็น รายด้านแนวทางการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาแล้วเสนอข้อมูลเป็นความเรียงมีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านนักเรียน พบว่า การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ด้านนักเรียน มีแนวโน้มส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนทั้งด้านการเรียนรู้และการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีคุณภาพ แต่จำเป็นต้องมีการวางแผนและการสนับสนุนที่เหมาะสมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดของการเรียนรวมอย่างแท้จริง

2. ด้านสภาพแวดล้อม พบว่า โรงเรียนในพื้นที่มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เปิดกว้างและเอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกันของนักเรียนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียม โดยมีการปรับปรุงพื้นที่การเรียนรู้ให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนเข้าถึงและประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ร่วมกันในบรรยากาศที่เป็นมิตรและสนับสนุนซึ่งกันและกัน

3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน สอน พบว่าครูมีความตั้งใจและพยายามปรับกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน โดยเฉพาะการใช้แผนการจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคล (IEP) สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ อย่างไรก็ตาม ครูยังขาดการอบรมที่ลึกซึ้งและต่อเนื่องเกี่ยวกับเทคนิคการสอนแบบเรียนรวมและยังมีการงานด้านเอกสารและภารกิจอื่นที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการวางแผนการสอนที่ตอบสนองต่อความแตกต่างของผู้เรียนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ ยังพบว่า ครูบางรายยังขาดความมั่นใจในการประยุกต์ใช้วิธีการจัดการเรียนการสอน

สอนที่หลากหลายเพื่อตอบสนองต่อความหลากหลายของนักเรียนในห้องเรียนกิจกรรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และสร้างโอกาสให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมเท่าเทียมกัน ทั้งยังส่งเสริมทักษะชีวิต ความเป็นมิตร และยอมรับในความแตกต่าง

4.ด้านเครื่องมือ พบว่าโรงเรียนในเขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ได้ให้ความสำคัญกับการจัดเตรียมและใช้เครื่องมือที่สนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มีการจัดหาอุปกรณ์เฉพาะ เช่น เครื่องช่วยฟัง บัตรภาพ สื่อสัมผัส และเทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนรู้ ทั้งนี้ครูและบุคลากรทางการศึกษายังได้รับการอบรมเกี่ยวกับการเลือกใช้และปรับเครื่องมือให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคนอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้สามารถสะท้อนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างรอบด้าน ทั้งเชิงวิชาการและทักษะชีวิต อย่างไรก็ตาม ยังพบความท้าทายด้านงบประมาณและการเข้าถึงเครื่องมือบางประเภทในบางโรงเรียน โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล

อภิปรายผล

เชิงปริมาณ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ผลการศึกษากิจการศึกษารับผิดชอบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านสภาพแวดล้อม รองลงมาคือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านเครื่องมือ ทั้งนี้เป็นเพราะการวางแผนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ช่วยให้การจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานในโรงเรียน มีความชัดเจน เป็นระบบ และสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งโรงเรียนมีระบบควบคุมและติดตามที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการบริหารงานในโรงเรียนได้อย่างยั่งยืน รวมถึงผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่ดีให้แก่บุคลากร มีแนวทางในการส่งเสริมขวัญและกำลังใจแก่ครูอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ Wiphaksawat, K. (2015) ได้ทำการวิจัย สภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของ โรงเรียนแกนนำ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารจัดการศึกษา แบบเรียนรวมของ โรงเรียนแกนนำ จังหวัดบุรีรัมย์โดยรวมและรายด้าน ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ Thamphunphisai, R. (2016) ได้ทำการวิจัย แนวทางการจัดการเรียนรวมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียน ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัญหาในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวมเรียงตามลำดับจากด้านที่มีปัญหามากไปหาน้อย คือด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านนักเรียน ด้านเครื่องมือ และด้านสภาพแวดล้อม และในภาพรวมสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับ Ruanngam, S. (2016) ได้ทำการวิจัย การศึกษากิจการศึกษารับผิดชอบของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ระดับมากและรายด้านอยู่ในระดับมากและมากที่สุด

เชิงคุณภาพ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานการศึกษาพิเศษเรียนรวม และพี่เลี้ยงเด็กพิการ รวมทั้งสิ้นจำนวน 9 คน เพื่อสรุปข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 พบว่า

1. ด้านนักเรียน

แนวทางการพัฒนาการบริหารการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านนักเรียนมีเป้าหมายสำคัญเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนทุกคน โดยเฉพาะนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมและเต็มศักยภาพ โรงเรียนควรเริ่มจากการสำรวจและคัดกรองนักเรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคลได้ โดยเฉพาะการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคล (IEP) ที่มีการมีส่วนร่วมจากครู ผู้ปกครอง และผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับ Wiphaksawat, K. (2015) ได้ทำการวิจัย สภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของ โรงเรียนแกนนำ จังหวัดบุรีรัมย์ มีแนวทางการบริหารการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม คือ นักเรียนที่เป็นเด็กพิเศษเรียนรวมจะเรียนรู้ได้ช้ากว่าปกติหรือไม่รู้เลย ครูต้องใช้ความพยายามในการสอนเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้และใช้เทคนิคที่หลากหลาย

2. ด้านสภาพแวดล้อม

แนวทางการพัฒนาการบริหารการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านสภาพแวดล้อม ในการเรียนรวมมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนทุกคน โดยเฉพาะนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สถานศึกษาควรออกแบบและปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้ปลอดภัย เข้าถึงได้ และเหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความหลากหลาย การจัดการด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียนควรบูรณาการร่วมกับผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และชุมชน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการสร้างพื้นที่การเรียนรู้ที่เหมาะสม และสามารถขยายผลไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน ทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของสถานศึกษาในการส่งเสริมสิทธิและความเท่าเทียมทางการศึกษาอย่างแท้จริง สอดคล้องกับ Thamphunphisai, R. (2016) ได้ทำการวิจัย แนวทางการจัดการเรียนรวมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียน มีแนวทางการบริหารการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม คือ ควบคุมสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ใช้ห้องปฏิบัติการบริเวณโรงเรียน เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้และเพื่อการพักผ่อนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

3. ด้านการเรียนการสอน

แนวทางการพัฒนาการบริหารการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนในบริบทของการเรียนรวมต้องมีความยืดหยุ่น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง โดยคำนึงถึงความหลากหลายของนักเรียน ทั้งในด้านสติปัญญา ความสามารถ ความสนใจ และข้อจำกัดเฉพาะบุคคล สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดการเรียนรวม และสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูควรใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย ที่สามารถตอบสนองต่อรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของนักเรียน นอกจากนี้ ควรมีการปรับเนื้อหา วิธีการสอน และวิธีการประเมินผลให้สอดคล้องกับความสามารถและศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน เช่น การจัดทำแผนการเรียนรู้รายบุคคล (IEP) สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ สอดคล้องกับ Thamphunphisai, R. (2016) ได้ทำการวิจัย แนวทางการจัดการเรียนรวมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียน มีแนวทางการบริหารการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม คือ จัดกิจกรรมการเรียน การสอนให้นักเรียนทั้งสองกลุ่มได้ทำกิจกรรมร่วมกันให้มากที่สุด โดยใช้เทคนิควิธีการและสื่อการสอนที่หลากหลาย โดยละเว้นกิจกรรมการแข่งขันที่มีผลแพ้ชนะ ปรับวิธีการสอนโดยคำนึงถึงนักเรียน ที่มีความต้องการพิเศษมากขึ้น

4. ด้านเครื่องมือ

แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านเครื่องมือ การบริหารจัดการเครื่องมือในโรงเรียนควรเป็นระบบ เช่น การจัดตั้งศูนย์หรือมุมสื่อการเรียนรู้เฉพาะกลุ่ม การบำรุงรักษาอุปกรณ์ให้พร้อมใช้งานตลอดเวลา และการจัดทำทะเบียนเครื่องมือให้สามารถติดตามและควบคุมได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูมีทักษะในการใช้สื่อและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม โดยการจัดอบรมอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงสนับสนุนให้ครูสามารถผลิตหรือดัดแปลงสื่อเองได้ เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของนักเรียนในแต่ละห้องเรียน การพัฒนาเครื่องมือไม่จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีที่ซับซ้อนหรือมีราคาแพงเสมอไป แต่อยู่ที่การเลือกใช้ให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและบริบทของโรงเรียนในพื้นที่ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับศูนย์การศึกษาพิเศษ หน่วยงานท้องถิ่น หรือมหาวิทยาลัย ก็สามารถช่วยเพิ่มแหล่งทรัพยากรด้านเครื่องมือได้อย่างยั่งยืน และส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนทุกคนอย่างแท้จริง สอดคล้องกับ Ruankon, S. (2021) ได้ทำการวิจัย การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวม มีแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาแบบเรียนรวม คือ ผู้บริหารควรมีการจัดโครงสร้างการบริหารอย่างเป็นระบบกำหนดขอบข่ายการบริหารครอบคลุมเป้าหมายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้และนำสื่อเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงานและจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม โดยจัดแบบโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ ใช้กรอบการบริหารงาน ครอบคลุมงานด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์วัสดุสื่อด้านเทคโนโลยี ส่งเสริมให้มีสื่อ เทคโนโลยีหลักสูตร แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล การวัดผลประเมินผล การเปลี่ยนผ่าน การจบการศึกษา การศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

สรุปผล

การบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์การปฏิบัติงาน 10 ปีขึ้นไป จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 85.30 และน้อยกว่า 10 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 14.70 เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 58.80 รองลงมาคือ ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 25.70 และน้อยที่สุด คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 15.40

2. การบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านสภาพแวดล้อม รองลงมาคือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านเครื่องมือ

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องยึดหลักการบริหารที่เป็นระบบ มีทิศทาง และตอบสนองต่อสภาพบริบทของสถานศึกษาในแต่ละพื้นที่ โดยเฉพาะในระดับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและครูในระยะยาว แนวทางการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านนักเรียน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

และด้านเครื่องมือ ถือเป็นกรอบแนวคิดพื้นฐานที่ช่วยให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และมีทิศทางที่ชัดเจน จากการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่รับผิดชอบงานการศึกษาพิเศษเรียนรวม และพี่เลี้ยงเด็กพิการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสุรินทร์ เขต 1 พบว่า แต่ละสถานศึกษามีบริบทการดำเนินงานที่หลากหลาย ทั้งในด้านทรัพยากร ความพร้อมของบุคลากร ตลอดจนโครงสร้างภายในโรงเรียน แสดงให้เห็นแนวทางการจัดการบริหาร การศึกษาแบบเรียนรวม ในภาพรวมทั้ง 4 ด้านให้มีคุณภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับสภาพจริงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ และสามารถขยายผลสู่การปฏิบัติได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยการบริหารจัดการการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสุรินทร์ เขต 1 แบ่งเป็น 4 ด้าน โดยเรียงตามลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของแต่ละด้านเพื่อเป็นแนวทางการนำไปใช้ ดังนี้

1. ด้านเครื่องมือ ประเด็นที่ควรส่งเสริม ได้แก่ ผู้บริหารควร สนับสนุนการนำเทคโนโลยีมาช่วยเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ประเภท ส่งเสริมให้ครูสามารถจัดทำหรือดัดแปลงสื่อที่สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้รายบุคคล (IEP) เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการเฉพาะของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง ควรจัดอบรมอย่างสม่ำเสมอให้แก่ครูและบุคลากรในโรงเรียนเพื่อให้สามารถเลือกใช้และประยุกต์ใช้เครื่องมือได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

2. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ประเด็นที่ควรส่งเสริม ได้แก่ ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครู ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความสามารถและความต้องการของนักเรียนแต่ละคน โดยไม่ใช้รูปแบบการสอนแบบเดียวกับนักเรียนทั้งหมด สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ควรมีแผนการเรียนรู้เฉพาะบุคคลที่ครอบคลุมทั้งเป้าหมายด้านวิชาการ พฤติกรรม และการใช้ชีวิต เพื่อให้การเรียนการสอนมีทิศทางและมีประสิทธิภาพ

3. ด้านนักเรียน ประเด็นที่ควรส่งเสริม ได้แก่ สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ควรมีการจัดทำแผนการเรียนเฉพาะบุคคลอย่างเหมาะสม โดยอิงจากความสามารถ จุดแข็ง และข้อจำกัดของแต่ละคน เพื่อช่วยพัฒนาศักยภาพของนักเรียนได้อย่างตรงจุด เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเท่าเทียม ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

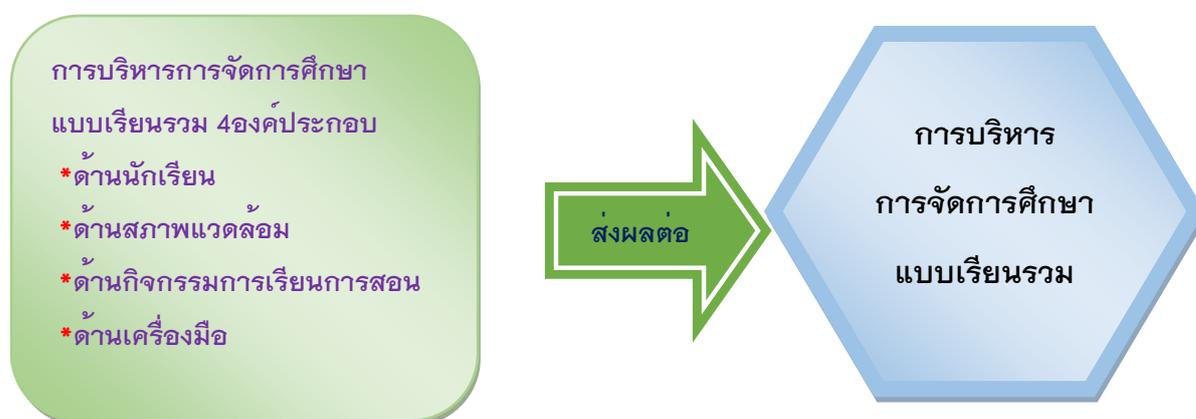
4. ด้านสภาพแวดล้อม ประเด็นที่ควรส่งเสริม ได้แก่ การส่งเสริมความเข้าใจ ความเคารพ และการยอมรับในความแตกต่างของผู้เรียน ปลูกฝังทัศนคติที่ดีในชุมชนการเรียนรู้ เช่น ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และบุคลากรในโรงเรียน ลดการตีตราและการเลือกปฏิบัติ ส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนา และสนับสนุนการเรียนรวม ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการดำเนินการบริหารจัดการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 เพื่อให้เข้าใจปัจจัยที่เกื้อหนุนหรือเป็นอุปสรรคต่อการบริหารในแต่ละด้านอย่างแท้จริง

2. ศึกษากลยุทธ์การดำเนินงานการบริหารจัดการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ให้สถานศึกษานำองค์ความรู้ต่างๆที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาทรัพยากรทางการศึกษาเรียนรวมเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลดียิ่งขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 การบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

Figure 1 Inclusive Education Management of Basic Education Schools in Mueang Surin District, under the Surin Primary Educational Service Area Office 1.

จากโมเดลดังกล่าวทำให้ทราบว่าแนวทางการบริหารจัดการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านนักเรียน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านเครื่องมือ ถือเป็นกรอบแนวคิดพื้นฐานที่ช่วยให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และมีทิศทางที่ชัดเจน พบว่า แต่ละสถานศึกษามีบริบทการดำเนินงานที่หลากหลาย ทั้งในด้านทรัพยากร ความพร้อมของบุคลากร ตลอดจนโครงสร้างภายในโรงเรียน แสดงให้เห็นแนวทางการการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ในภาพรวมทั้ง 4 ด้านให้มีคุณภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับสภาพจริงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ และสามารถขยายผลสู่การปฏิบัติได้อย่างยั่งยืน

References

- Arayawinyu, P., & Loetsin, W. (2017). Guidelines for Inclusive Education Management. Bangkok: Santi Printing.
- Bureau of Special Education. (2017). Education for Persons with Disabilities Act. Bangkok: Office of the Basic Education Commission.
- Chonlatanon, B. (2021). Inclusive Education: Course materials for Inclusive Education. Bangkok: Rajabhat Institute Suan Dusit.
- Klinsrisuk, L. (2015). Meaning of Educational Administration. Retrieved April 4, 2025, from . Master of Education Thesis in Educational Administration, Graduate School, Songkhla Rajabhat University.
- Ministry of Education. (2002). National Education Act B.E. 2542 (Amended B.E. 2553). Bangkok: Teachers Council of Ladprao Printing House
- Ministry of Education. (2017). National Education Act B.E. 2542 (1999) and its Amendments (No. 4) B.E. 2562 (2019). Bangkok: Ministry of Education.
- Ministry of Education. (2024). Report on the Status of Inclusive Education Management for Children with Disabilities in General Schools in Thailand. Bangkok: Somchai Printing. of Standard Deviation.ResearchGate. Retrievedfromhttps://.
- Ruankon, S. (2021). The development of an educational administration model for children with learning disabilities in leading inclusive schools [Doctoral dissertation, North Bangkok University].
- Ruanggam, S. (2016). A study of inclusive education administration in leading schools under the Bangkok Metropolitan Administration. [Master's thesis, Srinakharinwirot University].
- Silpcharu, T. (2017). Research and Statistical Data Analysis with SPSS and AMOS. Bangkok: Business R&D Ordinary Partnership.
- Surin Primary Educational Service Area Office 1. (2024). Annual Action Plan for the Fiscal Year 2024. Surin: Surin Primary Educational Service Area Office 1.
- Thamphunphisai, R. (2016). Problems and guidelines for inclusive education management in leading inclusive schools under the Office of Narathiwat Primary Educational Service Area. [Master's thesis/Doctoral dissertation, Name of University].
-

UNESCO. (2020). World Declaration on Education for All and its companion Framework for Action to Meet Basic Learning Needs.(Third edition). Paris: UNESCO. Retrieved from https://www.right-to-education.org/sites/right-to-education.org/files/resource-attachments/UNESCO_World_Declaration_For_All2020En.pdf.

Wiphaksawat, K. (2015). Conditions of inclusive education administration in leading inclusive schools in Buriram Province. [Master's thesis, Buriram Rajabhat University].

World Health Organization. (2025). Educational components. Retrieved April 4, 2025, from www.who.int/iris/bitstream/10665/.../9789241548052_health_tha.pdf.
www.researchgate.net/figure/Scale-for-the-Interpretation-of-Standard-Deviation_tbl3_332597801.